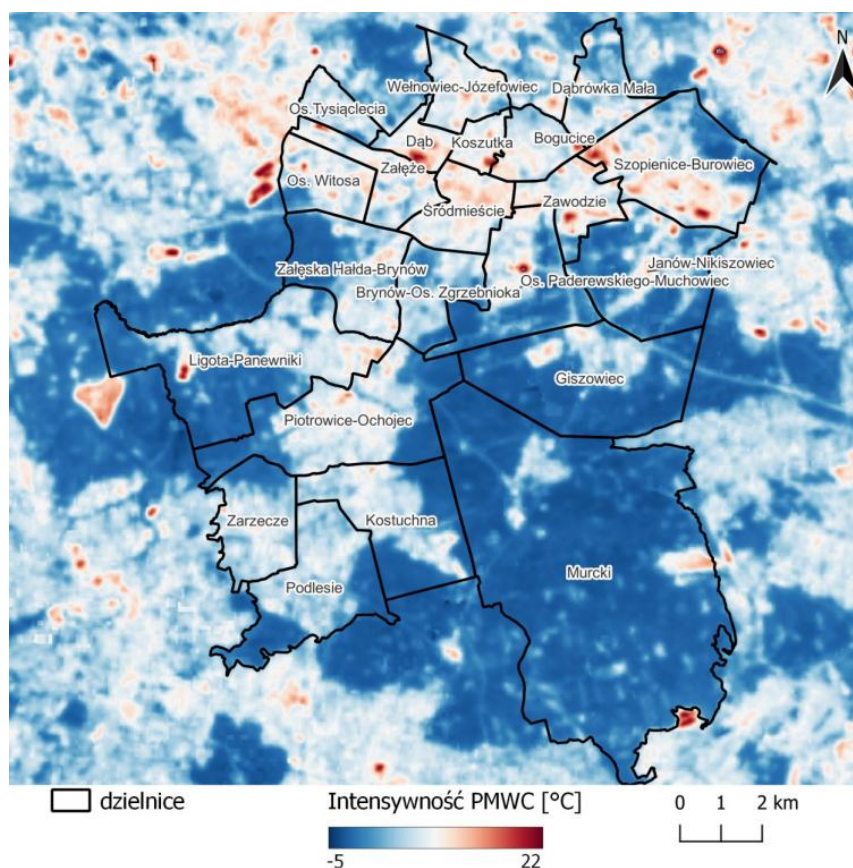

MIEJSKA WYSPA CIEPŁA – DZIAŁANIA W ZAKRESIE ODBETONOWANIA MIASTA

Miejska wyspa ciepła definiowana jest jako zjawisko klimatyczne polegające na występowaniu podwyższonej temperatury powietrza w mieście w stosunku do otaczających go terenów peryferyjnych (niezabudowanych). Jest to zjawisko dynamiczne, charakteryzujące się dużą zmiennością dobową i roczną. Jej zasięg nawiązuje do zabudowy. Według badań obejmujących ciepłą część roku (kwiecień–październik) największe odchylenia temperatury powietrza względem stacji referencyjnych występują na terenach zabudowy - zarówno luźnej jak i zwartej (za Plan adaptacji miasta Katowice do zmian klimatu do roku 2030).

Powierzchnie w mieście, takie jak beton, asfalt czy cegła, mają zdolność do absorbowania dużej ilości energii słonecznej w ciągu dnia, a następnie jej powolnego oddawania, co powoduje wzrost temperatury. Dodatkowo brak zieleni i roślinności, które naturalnie chłodzą otoczenie poprzez transpirację i parowanie, przyczynia się do utrzymania wyższych temperatur. W rezultacie, temperatura w mieście ulega znacznemu podwyższeniu w stosunku do otaczających terenów peryferyjnych, szczególnie w okresie letnim. Z tego względu istotne jest prowadzenie działań mających na celu odbetonowanie miasta oraz zwiększanie powierzchni terenów zielonych.

Aktualne dane przedstawiające intensywność powierzchniowej miejskiej wyspy ciepła w Katowicach zostały opracowane przez POLSA Polska Agencja Kosmiczna dla obszaru GZM z okresu 1 V - 31 VIII 2024 r. Intensywność Powierzchniowej Miejskiej Wyspy Ciepła w Katowicach w 2024 roku przedstawia poniższa mapa.

Źródło: POLSA Polska Agencja Kosmiczna, 2024. Monitoring satelitalny dla klimatu: miejska wyspa ciepła 2024. Raport końcowy.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE ODBETONOWANIA MIASTA KATOWICE:

1. Zakład Zieleni Miejskiej w Katowicach

W roku 2023 Zakład Zieleni Miejskiej w Katowicach zrealizował 7 zadań w zakresie odbrukowania powierzchni. Największa powierzchnia – 228 m² – została odbetonowana na ul. Piastów, na terenie ośrodka harcerskiego.

- 1) Garść zieleni i kwiecia dla harcerzy z Tysiąclecia**, ul. Piastów – teren ośrodka harcerskiego – usunięcie nawierzchni betonowej – 228 m² pod założenie trawnika, wartość zadania: 187.367,40 zł;
- 2) Pas zieleni na ulicy Ściegiennego**, za skrzyżowaniem z ul. Bożogrobców, powierzchnia 90,6 m² wartość zadania 57.222,00 zł;
- 3) Likwidacja miejskich wysp ciepła - donice w Dąbrówce Małej** ul. Le Ronda – na odcinku przed skrzyżowaniem z ulicą Styczniową, a przystankiem autobusowym 'Dąbrówka Mała - cmentarz' - 13,44 m², 6 klombów, 6 drzew Grusza drobnolistna „Chantlicleer”, wartość zadania: 28.926,00 zł;
- 4) Zielona Mikołowska** ul. Mikołowska: 7 klombów o łącznej powierzchni – 96,10 m² na odcinku od Pałacu Młodzieży do skrzyżowania z ulicą Jordana, 1 klomb za ul. Jordana, wartość zadania: 73760,40 zł;
- 5) Przywracamy drzewa: nowe nasadzenia w miejscu obumarłych lub usuniętych drzew:**
 - ul. Ligonia przy skrzyżowaniu z ul. Sienkiewicza – 2,5 m² krzewy;
 - ul. Żwirki i Wigury 9 – 2,21 m² – drzewo i krzewy;
 - ul. Kilińskiego 34 – 31 m² – rabata z krzewami;
 - ul. Stalmacha – 6,9 m² – drzewo i krzewy;
 - ul. Kilińskiego , przy pałacu Młodzieży – 2,25 m² – drzewo i krzewy;
- 6) Zagospodarowanie zielenią terenów miejskich** - zagospodarowanie terenu Skweru Feliksa Netza – pow. 220 m² – byliny, łąka kwietna, wartość zadania: 123.823,50 zł;
- 7) Zielona Stawowa:**
 - ul. Stawowa – 7 klombów z drzewami, krzewami i bylinami – 51,8 m², wartość zadania: 148.600,00 zł
 - ul. Stawowa przy ul. Mickiewicza - klomb o pow. 100 m² – 2 szt. drzew, krzewy, byliny, wartość zadania: odbrukowanie - MZUiM ze środków własnych, projekt i nasadzenia wraz z materiałem roślinnym ZZM ze środków własnych.

W roku 2024 Zakład Zieleni Miejskiej w Katowicach zrealizował 4 zadania w zakresie odbetonowania miasta. Największa powierzchnia - 122,46 m² - została odbrukowana między ulicą Sokolską i aleją Korfańskiego w Katowicach.

1) Zamiast niczego, pełno zielonego:

- zazielenienie przestrzeni miejskiej na ul. Wita Stwosza (nr 1-5) – 20 m² – krzewy, byliny, wartość zadania: 18.240,00 zł;
- zazielenienie przestrzeni miejskiej na ul. Kopernika (nr 2-11b), 50 m² – krzewy, byliny, wartość zadania: 25.542,00 zł;

- 2) **Zielona Wawelska** ul. Wawelska – 2 klomby o łącznej powierzchni – 14,4 m² – krzewy i byliny, wartość zadania: 25.542,00 zł;
- 3) **Nowe nasadzenia krzewów i donice z zielenią przy ul. W. Pola** – 54 m² – powierzchnia trawnika z posadzonymi drzewami – 8 szt. wartość zadania: 79.628,55 zł;
- 4) **Deptak przy niebieskich blokach**, lokalizacja między ulicą Sokolską i aleją Korfanego w Katowicach, powierzchnia 122,46 m², wartość zadania: 246.459,90 zł.

2. Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach

W ubiegłych latach Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach zrealizował 3 zadania, w zakresie których było m. in. usuwanie utwardzonych nawierzchni. W ramach zadań: „Zielona oaza w Śródmieściu” odbetonowano powierzchnię 1 000 m²; „Rewitalizacja skwerku przy ul. Koszalińskiej 34A” - 470 m²; „Budowa parkingu i rewitalizacji terenu przy ul. Świdnickiej 1-3 i ul. Zielonogórskiej 2-4 w Katowicach” – 1 119,52 m².

lp.	Nazwa zadania	lokalizacja	Powierzchnia zadania	Wartość zadania brutto
1.	„Zielona oaza w Śródmieściu”	ul. Gawliny 1-3, ul. Kubiny 7-9, ul. Kominka 1-3, ul. Lisieckiego 8-12,14-18 w Katowicach (działka nr 26/2, karta mapy nr 32, obręb Śródmieście Załęże)	1000 m ²	184 471,68 zł
2.	„Rewitalizacja skwerku przy ul. Koszalińskiej 34A”	ul. Koszalińska 34a-c w Katowicach (działka nr 19/77, 19/55, karta mapy nr 69, obręb Ligota)	470 m ²	106 771,34 zł
3.	„Budowa parkingu i rewitalizacji terenu przy ul. Świdnickiej 1-3 i ul. Zielonogórskiej 2-4 w Katowicach”	ul. Świdnicka 1-3, ul. Zielonogórska 2-4 w Katowicach (działka nr 25/78, karta mapy nr 69, obręb Ligota)	1119,52 m ²	462 837,00 zł

3. Centrum Usług Wspólnych w Katowicach

Centrum Usług Wspólnych Katowice nie realizuje procesu usuwania nieprzepuszczalnych nawierzchni, takich jak beton i asfalt z przestrzeni miejskich i zastępowania ich zielenią, z powodu braku budżetu na ww. działania, poza planowanymi działaniami w Jednostkach oświatowych.

Mając jednak na uwadze przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz zmniejszenie efektu miejskiej wyspy ciepła, Centrum Usług Wspólnych w Katowicach w swoich statutowych działaniach polegających na przygotowaniu postępowań dla modernizacji placów zabaw, remontów boisk szkolnych na terenach zarządzanych przez Dyrektorów placówek oświatowych, w pracach projektowych zawsze dedykuje zastosowanie przepuszczalnych nawierzchni placów zabaw, pozostawienie jak największej powierzchni terenów zielonych oraz zastosowanie nasadzeń drzew, krzewów, tworzenie łąk kwietnych.

Zrealizowane działania:

- 1) Zastosowanie w ubiegłych latach ekologicznej nawierzchni, poprawiającej wchłanianie deszczówki w postaci zrębka drewnianego na placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 38 przy ul. J. Wantuły (ZSP11) jak również wykonanie ogrodu sensorycznego z nasadzeniami, kwiatami i roślinnością w Przedszkolu nr 84 przy ul. Targowej 13 (ZSP21). W obu przypadkach została usunięta nawierzchnia nieprzepuszczalna (w SP38 płyty betonowe tzw. trylinka betonowa, natomiast w Przedszkolu nr 84 fragment nawierzchni asfaltowej) i zastąpiona nawierzchnią przepuszczalną.
- 2) Realizacja placu zabaw w ramach zadania pn.: "Bezpieczny maluch na start" w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 13 przy ul. Przyjaznej 7a, gdzie plac zabaw został wykonany na terenach zielonych szkoły SP51 wokół istniejących drzew, a zastosowana nawierzchnia bezpieczna to maty przerostowe i trawa. Dodatkowo w celach edukacyjnych przy instalacji odprowadzającej wodę deszczową zastosowano pojemniki pozwalające na gromadzenie wody deszczowej, umożliwiające dzieciom podlewanie roślinności.